

خلاصه گزارش از یک تحقیق:

بررسی و مقایسه وضعیت ورزشکاران و مربیان شرکت کننده در اولین دوره مسابقات همبستگی ورزشی بانوان کشورهای اسلامی

پژوهشگر: دکتر شکوه نوابی نژاد
شورای عالی پژوهشی کمیته ملی المپیک
۱۳۷۱ - ۲

همکاران تحقیق خانم‌ها: پروانه نظرعلی و سهیلا قاسمی

مقدمه

است که در نتیجه آن انسان می تواند در نیل به یک زندگی متعادل و رضایتبخش و پربار بیشتر توفیق یابد.

پس از انقلاب اسلامی ایران در ۱۳۵۷ (ه. ش) به دلیل ارزشهای اسلامی حاکم بر جامعه، تشکیلات ورزش بانوان مشتمل از تشکیلات ورزشی مردان شد. اداره کل ورزش بانوان کشور با مدیریت، کارشناسی، مربیگری و داوری زنان با هدف و رسالت سنگین توسعه «ورزش همگانی» در

اهمیت تربیت بدنی و ورزش برای زنان به عنوان نیمی از افراد جامعه و نیز به دلیل نقشهای چنگدانه آنان در خانواده و جامعه، حقیقتی انکارناپذیر است. تربیت بدنی و ورزش بخش مهمی از تعلیم و تربیت است که از طریق حرکت و فعالیت‌های بدنی، جریان رشد و تندرستی در تمام ابعاد وجود انسان تسهیل و هماهنگ می شود و به شکوفایی استعدادهای فرد در جهت مطلوب کمک می کند. تندرستی متضمن سلامت جسم و روان

اسلامی طی یک هفته در هشت رشته ورزشی (بدمینتون، والیبال، بسکتبال، هندبال، تنیس روی میز، تیراندازی، شنا و دو میدانی) با شرکت ۳۰۰ ورزشکار و ۷۰ مربی زن از ۱۱ کشور اسلامی: جمهوری آذربایجان، قرقیزستان، ترکمنستان، تاجیکستان، مالزی، پاکستان، بحرین، بنگلادش،

میان اقصای مختلف زنان در جامعه فعالانه شروع به کار کرد.

در ابعاد ورزش قهرمانی، به دلیل آن که زنان ورزشکار ما نمی‌توانند در میادین جهانی با ضوابط موجود حاکم بر مسابقات که با ارزشهای اسلامی

سوریه، مالدیو و جمهوری اسلامی ایران در تهران برگزار شد.

جهت برخورداری از مقررات و استانداردهای بین‌المللی مسابقات، این بازیها با نظارت خانم **مری آلیسون گلن هیگ** عضو کمیته بین‌المللی المپیک و نماینده مخصوص دبیر کل کمیته بین‌المللی المپیک انجام گرفت.

گزارش حاضر مربوط به تحقیقی است که در طول مسابقات همبستگی ورزش بانوان کشورهای اسلامی در زمینه مقایسه وضعیت ورزشکاران و

جامعه معاشرت دارد شرکت جویند، لذا حرکت قابل توجهی صورت پذیرفت.

در سال ۱۳۷۰ با ابتکار خانم فائزه هاشمی نایب‌رئیس کمیته ملی المپیک و تصویب کمیته ملی المپیک مقدمات برگزاری نخستین دوره مسابقات همبستگی ورزش بانوان کشورهای اسلامی پس از برگزاری سه کنگره با شرکت نمایندگان این کشورها فراهم گردید.

در بهمن ماه ۱۳۷۱ بازیهای بانوان کشورهای

مربیان شرکت‌کننده در بازیها صورت گرفته است. این پژوهش در شورای عالی پژوهشی کمیته ملی المپیک در دی ماه ۱۳۷۱ به تصویب رسید.

روش‌شناسی

هدفهای کلی تحقیق

هدف کلی هر تحقیق شناخت و رسیدن به آگاهی و بسط و توسعه آگاهی از واقعیت موجود است. در این تحقیق هدف اصلی بررسی و مقایسه وضعیت ورزشکاران و مربیان شرکت‌کننده در بازیهای همبستگی زنان کشورهای اسلامی است. ضمناً این تحقیق در صدد آن است که متغیرهای مؤثر بر موفقیت‌های ورزشکاران شرکت‌کننده از کشورهای مختلف را مورد مطالعه قرار دهد.

روش انجام تحقیق

این پژوهش از نوع زمینه‌یابی است. در این روش پژوهشگر به دنبال شناسایی و مقایسه وضعیت واقعی و حقیقت‌یابی است، و وضعیت ورزشکاران و مربیان شرکت‌کننده در بازیهای کشورهای اسلامی را مورد مطالعه و مقایسه قرار می‌دهد.

جامعه آماری

در این تحقیق، مراد از جامعه آماری، کلیه ورزشکاران (۳۰۰) و مربیان (۷۰) زن شرکت‌کننده در «نخستین بازیهای کشورهای اسلامی» در هشت رشته ورزشی فوق‌الذکر می‌باشند.

روش گردآوری اطلاعات

اطلاعات در این تحقیق از طریق دو پرسشنامه گردآوری شد: یکی ویژه ورزشکاران و دیگری ویژه

مربیان که به زبان فارسی، تهیه و به زبانهای انگلیسی، روسی و عربی ترجمه شده بود.

برای محاسبه روانی محتوایی پرسشنامه‌ها به ۱۰ نفر از کارشناسان تربیت بدنی و مربیان با تجربه و با سابقه داده شد تا آنان جنبه روانی محتوایی پرسشنامه‌ها را برای سنجش متغیرهای مورد نظر تأیید نمایند. ضمناً پرسشنامه‌ها در یک مطالعه مقدماتی به صورت تجربی روی ۲۰ ورزشکار و ۱۰ مربی اجرا شد.

روش آماری تجزیه و تحلیل اطلاعات

در تحلیل داده‌ها، از آمار توصیفی و استنباطی هر دو استفاده شد و آزمون معنی‌دار بدون تفاوت بین میانگین‌های صفات و متغیرهای مورد اندازه‌گیری در سه گروه از کشورهای ایران، آسیای میانه و سایر کشورها به تفکیک در هر یک از هشت رشته ورزشی محاسبه گردید. جهت تست‌کردن میانگین گروه‌های خاص در ارتباط با متغیرهای تأثیرگذار از تست T استودنت به عنوان ملاک آزمون برای پیدا کردن اختلاف معنی‌دار بین گروهها استفاده شد. محاسبات آماری و تهیه نمودارها و جداول در این تحقیق با دست و نیز کامپیوتر صورت گرفته است.

اهمیت و ارزش تحقیق

بررسی و مقایسه وضعیت ورزشکاران و مربیان زن یازده کشور اسلامی برای زنان ورزشکار ما که از رقابتهای بین‌المللی ورزشی دور بوده‌اند، موقعیتی کاملاً استثنایی است که می‌تواند در برنامه‌ریزی جهت توسعه ورزشی قهرمانی زنان در چارچوب ارزشهای اسلامی بسیار بالارزش باشد. که این خود از اهداف مهم کمیته ملی المپیک و دیگر مسئولان ورزشی زنان در کشور است.

نتایج و یافته‌های تحقیق

از نظر وضعیت تاهل، در کل ۸۶ درصد ورزشکاران مجرد بودند که از این میان ایران ۸۰/۲ درصد و آسیای میانه ۸۳ درصد بود. جدول زیر توزیع میانگین سابقه ورزشی و سابقه عضویت در تیم ملی را (به سال) در کل و مقایسه ایران با آسیای میانه نشان می‌دهد:

کشورها	سابقه ورزشی	سابقه عضویت در تیم ملی
در کل	۸/۳۲	۳/۲۷
ایران	۸/۷	۱/۹۷
آسیای میانه	۸/۰۲	۴/۴۷

براساس جدول فوق بین سابقه ورزشی ورزشکاران تفاوت معنی‌داری وجود ندارد هرچند سابقه عضویت در تیم ملی در کشورهای آسیای میانه (شوروی سابق) که در بازیهای رسمی و بین‌المللی سابقه طولانی‌تری نسبت به سایرین دارند - ۴/۵ سال - اما این رقم در ایران با توجه به سابقه کوتاه تشکیل تیمهای ملی در ایران فقط ۱/۹۷ می‌باشد.

از نظر تحصیلات ۳۸/۱ درصد از ورزشکاران آسیای میانه دارای مدرک دیپلم و بالاتر بودند که این درصد در بین ورزشکاران ایرانی عدد ۸۵ درصد را نشان می‌دهد که تفاوت کاملاً معنی‌داری را نشان می‌دهد.

تقریباً تمامی ورزشکاران ایرانی دارای احکام ملی ۹۹ درصد و فقط ۱/۳ درصد دارای احکام قاره‌ای هستند. این درصدها در آسیای میانه به ترتیب ۸۸/۵ ملی، ۹/۱۸ قاره‌ای و ۳ درصد جهانی و المپیک است.

در مجموع میانگین ساعات تمرین منظم ورزشکاران آسیای میانه در هفته ۱۲/۳۳ ساعت است که این رقم در ورزشکاران ایرانی ۵/۹۶ ساعت

از کل جمعیت آماری ۳۰۰ ورزشکار زن به ترتیب ۳۷/۴ درصد متعلق به ایران، ۵۴/۲ درصد از کشورهای آسیای میانه و ۸/۳۷ درصد از سایر کشورها بودند. بیشترین تعداد ورزشکاران ایرانی بودند که به ترتیب در رشته‌های والیبال ۱۷/۱ درصد دو میدانی ۱۵/۸ درصد و تیراندازی ۱۴/۵ درصد شرکت داشتند. این درصد در کشورهای آسیای میانه به ترتیب شنا ۲۳ درصد بسکتبال ۲۲ درصد والیبال ۲۰ درصد بود.

اهمیت تربیت بدنی و ورزش برای زنان به عنوان نیمی از افراد جامعه و نیز به دلیل نقشهای چندگانه آنان در خانواده و جامعه حقیقتی انکارناپذیر است

تعداد مربیان زن شرکت‌کننده ۷۰ نفر بود: ۶۴ درصد از ایران و ۳۶ درصد از دیگر کشورها. در تحلیل آماری یافته‌های این تحقیق به دلیل محدود بودن تعداد بازیکنان سایر کشورها عمدتاً وضعیت ورزشکاران ایران و کشورهای آسیای میانه که حدود ۹۲ درصد از کل ورزشکاران را تشکیل می‌دادند مورد مقایسه قرار گرفته است.

جدول زیر میانگین قد، وزن، و سن ورزشکاران را در کل و در مقایسه ایران با آسیای میانه نشان می‌دهد.

کشورها	میانگین سن	میانگین وزن	میانگین قد
کل	۲۱/۱۱	۵۸/۴۹	۱۶۵
ایران	۲۳/۲	۵۷/۱۵	۱۶۲/۵
آسیای میانه	۱۸/۷	۶۰/۹۶	۱۶۶/۱

می‌باشد که این خود از عوامل مؤثر توفیق بیشتر ورزشکاران کشورهای آسیای میانه است.

درصد ناراحتیهای جسمانی ورزشکاران آسیای میانه به ترتیب دست در ۴۴/۴ درصد کمر درد ۳۳/۳ درصد و دیگران ۲۲/۲ درصد بود. است، در حالی که این درصدها در بین ورزشکاران ایرانی به ترتیب کمر درد ۷۵ درصد و دیگران ۱۲/۵ درصد گزارش شده است.

در مورد ناراحتیهای عاطفی و روانی در بین ورزشکاران آسیای میانه به ترتیب افسردگی ۵۱/۱۵ درصد و عصبانیت ۴۹ درصد بوده است در ایران عصبانیت ۴۲ درصد، افسردگی ۴۱ درصد و اضطراب ۱۳ درصد گزارش شده است. درصد آسیبها و صدمات ورزشی که توسط ورزشکاران گزارش شده است، در مورد ورزشکاران

آسیای میانه به ترتیب کشیدگی ۲۷ درصد شکستگی ۲۶/۶ درصد و دررفتگی ۶/۶۷ درصد بوده است در بین ورزشکاران ایرانی به ترتیب کشیدگی ۱۵ درصد دررفتگی ۱۳ درصد شکستگی ۱۳ درصد و ضربدیدگی ۸ درصد و پیچ خوردگی ۷ درصد بوده است.

در مقایسه یافته‌های این تحقیق در کشورهای ایران و آسیای میانه به ویژه در مورد متغیرهایی که براساس آزمون T تفاوت‌های معنی‌داری را از نظر آماری نشان داده است عوامل زیر را به اختصار می‌توان نام برد.

میانگین سن ورزشکاران ایرانی (۲۳/۲)، ورزشکاران آسیای میانه (۱۸/۷) با ۹۹ درصد اطمینان تفاوت معنی‌دار است. میانگین سن شروع فعالیت‌های ورزشی در ورزشکاران آسیای میانه ۱۱ و در ورزشکاران ایران حدود ۱۳ سال بوده است که با

تفاوت‌های معنی‌داری با یکدیگر داشته، به‌عنوان مثال عوامل تأثیرگذار با موفقیت ورزشکاران در این مسابقات مورد مقایسه و بررسی قرار گیرد. نتایج اساسی پژوهش پس از جمع‌بندی و تلفیق داده‌های حاصل از پرسشنامه ورزشکاران و مربیان آنها و تجزیه و تحلیل این داده‌ها را به شرح زیر می‌توان بیان نمود:

۱- نتایج حاصل از پژوهش به ویژه در متغیرهایی که بین ورزشکاران سه گروه ایرانی، آسیای میانه و سایر کشورها از نظر آماری نشان می‌دهد و مقایسه آنها با جدول مدالها و مقامهایی که کشورهای شرکت‌کننده در بازیهای همبستگی ورزش زنان کسب کرده‌اند به خوبی نشان می‌دهد که بین این متغیرها و امتیازات کسب شده ارتباط کاملاً معنی‌داری وجود دارد.

اطمینان ۹۵ درصد قابل بحث می‌باشد. در متغیرهای سابقه عضویت در تیمهای ملی میانگین برای ورزشکاران ایرانی ۱/۹ سال و آسیای میانه ۴/۴ بوده است که با اطمینان ۹۵ درصد تفاوت معنی‌داری را نشان می‌دهد. از لحاظ متغیر تعداد مسابقات در تیمهای ملی (ایران ۳/۵ و آسیای میانه ۶/۰۴) در سطح اطمینان ۹۵ درصد تفاوت از نظر آماری در خور نگرشی است. و بالاخره در متغیر ساعات تمرین در هفته (ایران ۵/۹۶ و آسیای میانه ۱۲/۳۳) در سطح ۱٪ تفاوت کاملاً معنی‌داری مشهود است.

نتیجه‌گیری

داده‌های این تحقیق از طریق آزمون T مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت تا متغیرهایی که در بین کشورهای آسیای میانه، ایران و سایر کشورها

سطح معنی داری	t (s)	آسیای میانه	ایران	کشور	
				متغیرها	سن
P < .1	۲/۹۲	۱۸/۷	۲۲/۳	سن	قد
-	۱/۶۶	۱۶۶	۱۶۵	وزن	سابقه ورزشی
-	۱/۹۲	۶۰/۹۶	۵۷/۵	سابقه عضویت	سن شروع
-	۰/۵۶	۸/۳	۸/۷	فعالیت ورزشی	ساعات تمرین
P < .۵	۲/۰۰	۴/۴	۱/۹۷		
P < .۵	۲/۰۴	۱۱	۱۳		
P < .۱	۳/۲۰	۵/۹۶	۱۲/۳۳		

جدول فوق نشان می‌دهد که تمامی متغیرها جز قد، وزن و سابقه ورزشی در بین ورزشکاران شرکت‌کننده از ایران و آسیای میانه به طرز معنی داری با یکدیگر متفاوتند.

برای مثال کشورهای آسیای میانه که از لحاظ جمع امتیازها در مسابقات اولین مقام را آوردند در مقایسه با ورزشکاران ایران دارای کمترین میانگین سنی در ورزشکاران، بیشترین زمان عضویت در تیم ملی، شرکت در بیشترین مسابقات تیم ملی، بالاترین میانگین ساعات تمرین در هفته و کمترین سن شروع فعالیتهای ورزشی بوده‌اند.

ضمن آن که کشورهای آسیای میانه با ۴۶ مدال

طلا، ۴۸ مدال نقره و ۳۵ مدال برنز در مقام اول مسابقات و ایران با ۲۰ مدال طلا، ۱۴ مدال نقره و ۲۳ مدال برنز در مقام دوم و سایر کشورها با ۶ مدال طلا و ۸ مدال نقره و ۱۲ مدال برنز در مقام سوم مسابقات قرار گرفتند.

بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که متغیرهایی چون سن ۱۸/۷ سال برای ورزشکار، ۱۱ سالگی به‌عنوان سن شروع فعالیتهای ورزشی، سابقه عضویت در تیم ملی (۴/۴ سال) و تعداد مسابقات (۶/۰۴) و ساعات تمرین در هفته (۱۲/۳۳) که داده‌های مورد اندازه‌گیری در ورزشکاران آسیای میانه است و تفاوت معنی داری با ورزشکاران ایرانی

ردیف	کشورها	طلا	نقره	برنز	مقام کسب شده
۱	قرقیزستان	۲۷	۱۰	۷	اول
۲	ایران	۲۰	۱۴	۲۳	دوم
۳	جمهوری آذربایجان	۱۲	۱۷	۱۵	سوم
۴	ترکمنستان	۵	۱۴	۵	چهارم
۵	پاکستان	۴	۷	۲	پنجم
۶	تاجیکستان	۲	۷	۸	ششم
۷	سوریه	۲	۱	۹	هفتم
۸	بنگلادش	-	-	۱	هشتم
	در مجموع:	طلا	نقره	برنز	مقام کسب شده
	کشورهای آسیای میانه	۴۶	۴۸	۳۵	اول
	ایران	۲۰	۱۴	۲۳	دوم
	سایر کشورها	۶	۸	۱۲	سوم

دارد. به احتمال زیاد با موفقیت ورزشکاران آسیای میانه که مقام اول مسابقات را به خود اختصاص دادند همبستگی تنگاتنگی داشته است.

۲- نتایج به دست آمده از این پژوهش در زمینه مقایسه وضعیت مربیان شرکت کننده در بازیهای کشورهای اسلامی نشان می دهد که در بین مربیان از نقطه نظر متغیرهایی چون: الف - میانگین سن (ایران ۳۵/۴، آسیای میانه ۴۲/۵). ب - میزان تحصیلات (ایران ۷۱ درصد لیسانس و بالاتر، آسیای میانه ۱۰۰ درصد لیسانس). ج - سابقه مربیگری (ایران ۱۳ سال و آسیای میانه ۱۷ سال). ساعات کار هفتگی (ایران ۷/۶ و آسیای میانه ۲۰). ه - میانگین تعداد ساعات تمرین در هفته (ایران ۷/۸ و آسیای میانه ۱۵/۳) در سطح ۱٪ از نظر آماری براساس آزمون T تفاوت معنی داری مشاهده می شود، عواملی چون تحصیلات بیشتر، تجربه و سابقه مربیگری بیشتر، ساعات کار هفتگی بیشتر در زمینه مربیگری و بالاخره ساعات تمرین بیشتر با ورزشکاران که در مربیان آسیای میانه در مقایسه با مربیان ایران مشاهده شده است را می توان با توجه به تعداد مدالها و مقامهای کسب شده در مسابقات همبستگی ورزش کشورهای اسلامی از عوامل تأثیرگذاری در موفقیت آنان به حساب آورد.

۳- داده های پژوهش نشان می دهد بین ورزشکاران ایران و آسیای میانه از نظر متغیرهایی چون وزن (ایران ۵۷/۵ و آسیای میانه ۴۰/۹۶ کیلوگرم) و قد (ایران ۱۶۵ و آسیای میانه ۱۶۶ سانتیمتر) و سابقه ورزشی (ایران ۸/۳ و آسیای میانه ۸/۷) تفاوت وجود دارد لکن این تفاوت از نظر آماری معنی داری نیست.

۴- براساس یافته های تحقیق، از مربیان ایران ۱۵ درصد دارای درجه مربیگری ملی و ۴۵ درصد مربیگری بین المللی هستند که از این نظر نیز تفاوت

چشمگیر و قابل ملاحظه ای بین این دو گروه از مربیان وجود دارد که احتمالاً این تفاوت می تواند بر موفقیت ورزشکاران کشورهای آسیای میانه در مسابقات همبستگی به عنوان عامل تأثیرگذار دخالت داشته باشد.

پیشنهادها

با توجه به نتایج به دست آمده از این تحقیق، در جهت بهبود و اصلاح وضعیت مربیان و ورزشکاران جهت نیل به موفقیت و کسب امتیازهای بیشتر در مسابقات بین المللی پیشنهادهای زیر ارائه می شود.

پیشنهادهای اجرایی

۱- شناسایی هرچه زودتر کودکان و نوجوانان دختر مدارس که دارای قابلیتها و آمادگیهای بالقوه برای پرورش در جهت ورزش قهرمانی هستند و ارائه آموزشهای منظم و سیستماتیک به آنان.

۲- ایجاد مدارس ورزش دختران در رشته های مختلف به موازات مدارس کلاسیک تا هر چه زودتر تحت تمرینها و آموزشهای لازم قرار گیرند و هرچه زودتر فعالیتهای ورزشی دختران آغاز شود.

۳- در مورد تیمهای ملی ساعات منظم تمرینهای هفتگی حداقل به دو برابر ساعات فعلی (۵/۹۶ ساعت) افزایش یابد.

۴- ایجاد فرصتهایی جهت شرکت هرچه بیشتر ورزشکاران تیمهای ملی و رقابت در مسابقات داخلی، منطقه ای، قاره ای و جهانی در شرایطی مشابه با بازیهای همبستگی ورزش زنان کشورهای اسلامی.

۵- به تبع افزایش ساعات منظم تمرینهای هفتگی ورزشکاران، ساعات کار هفتگی مربیان با تیمها حداقل به ۲/۵ برابر ساعات فعلی (۷/۶) افزایش یابد و ساعات تمرین آنان با ورزشکاران در طول هفته به دو برابر ساعات فعلی (۷/۸ ساعت) افزایش پیدا کند.

